

૩૩૫૬
મારો લાડકો દીકરો.

બોધ લેવા લાયક સમુલ્લ વાર્તા.

રચના,

એક ગ્રહસ્થ.

છપાવી પ્રગટ - ગનાડુ

પારસી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.

સ વત ૧૮૪૪

સને ૧૮૮૮

કિંમત છ પૃષ્ઠ.

મારો લાડકો દોરો !

અરે ગમ શ્રીમત મામાપો ! તમારા બાલકોને અતી
ગમ લાડ લડાવતા સભાળો તમને નીતિના ઉપદેશ કરો
તમને આરે નાર્ગ ચાલવાનું કહો ખરાબ ચાલ ચલાવનાર
મામાના કેવા ધુરા હાલ થાય છે તેના દાખલાઓ આપો
કેટલાક મામાસોને ટેવ હોય છે કે, પોતાને એકજ દોરો હોય
અને ભત્રીયમા બોલે થવાની આશા ન હોય તો તેને ઘણું
જ લાડ લડાવે છે, લાડ લડાવવો તો તેની હુદમાજ લડાવ
વો જોઈએ લાડ હુદમાજાર જાયતો તે અગમ જા ॥ નુકશાનકા
રક થઈ પડે. કેટલાક ગર્ભ શ્રીમત મામાપો બાલકોને વિ
દારૂપી લાડ લડાવતા નથી, પણ કુમગરૂપી લાડ લડાવે છે
અને તેવી પાછલથી તેનું કેવું ભયકર પરિણામ નીપજે
છે તેનિચેની વાત ઊપરથી સ્પષ્ટ જણાઈ આવશે

અહમદનગરમા મીયા કુતેહઅલી કરોને એક મા
ણસ રહેતો હતો આ માણસ પછમાદાર હતો અને પોતા
કાયદાના કામમા હુશીઆર હતો તેથી તેને વડો ન્યાયા
ધીશ કરાવવામા આવ્યો હતો પચાસ વરસની ઉમર થઈ
તો પણ તેને ત્યા પુત્ર પ્રાપ્તી થઈ ન હોતી, તેથી તે હ

એશ ઉદોસ રહેતો. પુત્ર પ્રાપ્તી અથે તે ઘણુ દાન પુન્ય
 કર્તો. આખરે ઇશ્વર ઇચ્છાથી તેને પુત્ર પ્રાપ્તી થઈ વૃદ્ધાવ
 સ્થામા પુત્ર પ્રાપ્તી થવાથી કર્તેહઅલીનો હર્ષ સમાચો સમા
 થ નહી. તેણે પોતાની શક્તિ પ્રમાણે દાન ધરમ કર્યુ
 ગાંઠી ઉમરે એકનો એક પુત્ર થયો હતો. તેથી તેણે કાંઈ કહે
 ન હોતા, પણ તે જોમ કહેતો તેમ હાજર કરતા હોક
 માટે થયો, તોપણ કહીતો શકાય નહીં. ત્રીસમારખા
 નામ પાડેલુ તેવાજ ગુણુ ભાઈમા હતા લોકોને તે ગાલો
 ભાડે ધરમા અહીં તહીં હાથ મારે અને લુચાઈમા ગુમાવે
 માપણુ કાંઈ બોલે નહીં છોકરાએ જ્ઞયુ કે બાપ તો કાંઈ
 કહેતો નથી માટે હવેતો જોમ બને તેમ વધારે હાથ મારવો
 તેથી બાપના ગજવામાંથી પછસા ઝાઢવા માડ્યા અને ધર
 માથી ઘરેણા ઉચ્ચકી લઈ જવા માડ્યા લોકોને ત્રાહે ત્રાહે
 બોલાવવા માડ્યા, પણ હીમત કોનો છે, ન્યાયાધીશ આગલ
 જરીયા કરી રહે? બાપ ન્યાયાધીશ એટલે દીકરા ગમે તે
 કરે કોણુ પુછે છે? તેને નાર અને જુગારનુ વ્યસન
 લાગુ જુગારમા હારી જતો અને પછસ ન મળતાતો
 માનખાના ધરમા ચોરી કરતો ફેકે જનનુ વ્યસન તેને
 થ હતુ એક નિવસે બાપની પેટી ફાંટી માલથી હજાર
 રૂપિયા કાઢ્યા અને જુગાર રમવા જુગારખાનાના ગયો
 સાગ નશીએ એક હજારના ફરહજર રૂપિયા દાના વીશ હ
 જર કરી શક્યો. આથી તને વધારે લોભ લગ્યો તે વધા.

રે રમવા લાગ્યો પણ હવે તેને નરીબદ્ધવીએ યારી આપી
 નહી જીતેલા બધા રૂપીઆ તે હારી ગયો. ઘરેણા સુધ્ધા
 તેણે જીગારમા મુકી દીધા તે પણ હારી ગયો. ‘હાર્યો જી
 ગારી બમણુ રમે’ તેમને વધારે રમવા માડ્યો. આ દાંડે
 નહી તો બીજે દાંડેનો જરૂર આવશે એમ તે વિચારવા
 લાગ્યો પણ તેમા તે નીબદ્ધ થયો. આખરે ઉઠ્યો ત્યારે
 સાચુ પાંચ હજારનુ કરજ કરી ઉઠ્યો હવે આ પાંચ હજાર
 રૂપીઆ લાવવા કયાથી તેના વિચાર થયો જીગાર અને ચો
 રી તો શીખ્યો હતો અને હવે કોઈને લુટવાનો ધધા બાકી
 રહ્યો હતો તેણે વિચાર કર્યોકે કોઈ પૈસાદારનો છોકરો મલે
 તો તેને લુટ એવા વિચારથી તે જીગારખાનામાંથી બહુ
 ર નિકળ્યો, અને રસ્તામા ભટકવા લાગ્યો. આખરે તેને તે
 ગામના સાહુકાર મહુકચદનો છોકરો ડાહ્યાભાઈ મળ્યો. આ
 છોકરો બાપનો એક પુરો હતો તોપણ બાપે તેની ઉપર સ
 રો ચોપ રાખીને મુધાર્યો હતો તે પોતાના બાપનો વેપા
 શીખ્યો હતો અને સારે માર્ગે ચાલતો તીસમારખાએ આ
 લાગ સારો જોયો તે તેની સામે ગયો અને બોલ્યો “અ
 લુચ્યા કાલે તો તુ મને રસ્તામા પથરો મારી નાસી ગયે
 હતો, પણ આજ હવે સપાટામા આવ્યો છે હવે તને નહી
 છોકુ ડાહ્યાભાઈ આથી ગભરાયો તે બોલ્યો, “ભાઈ, હું
 તો તને મુદલ આજખતો પણ નથી અને તુ આશુ કહે
 છે ? તીસમારખા બોલ્યો, “હરે, તે નહીં માર્યો હોયને

તારો ભાઈ હશે તેતો બધું એકનું એકજ છોકરાએ કહ્યું
 “ ભાઈ સાહેબ, મારો ભાઈ પણ નથી હતો મોરા બાપ
 નો એક પુરો છોકરો છું વગર લેવે દેને હું તમને શર
 વાસ્ને માટે લુચ્ચો તીસમારખા બોલ્યો, તારા ભાઈએ નહીં
 ને તારા બાપે માર્યો હશે એ બધું એકનું એકજતો, ઠાણ
 ભાઈએ ધીમે માદ કહ્યું ‘ ભાઈ તને ખીજ કોઈએ માર્યો
 હશે તેમા માને જો પાક’ તીસમારખાએ કહ્યું, ‘ હવે
 વધારે વાત કરવી રેવા દે, અને તારી પાસે જે કાંઈ હોય તે
 તેના દડ તરીકે મને આપી દે નહીં તો કે હું તારો જીવ
 લઈશ સાહુકારના છોકરાએ જે યુ કે તે તેને છોડવાના
 નથીજ ત્યારે વાણીઆ મુછ નીચી તો કે સારાસાત વખત.
 પોના પાસે જે મતા હતી તે આપી દીધી તીસમારખાએ
 વિચાર્યું કે હજી એનો પાસે કાંઈ હશે તે પણ લઈ લઉં,
 અને જો એને જીવનો રહેવા દઈશ તો એ કોઈ દહાડે મ
 ને હેરાણ કરશે પાટે એને પણ પુરો કરી નાખું આ વખ
 તે સાંજ પડી ગઈ હતી અને એકાત રસ્તો હતો તેથી લો
 કોની આવજા મુદ્દસ હતી નહીં એમ વિચાર કરી તેની ગ
 રદન પકડી ગુગલાવીને મારી નાખ્યા અને કપડા ધોરણ
 ને તેનું બાકી રહેલું હાથ આંચું તે લઈને જુગારખાના
 મા દાડ્યો

મલુકચદને જવારે પોતાના છોકરાના થયલા ખુનની
 ખબર મળી ત્યારે કચેરીમા દાડી ગયો, અને ‘ ફરીયાદ

છે ફરીયાદ છે, એમ પુકારવા લાગ્યો. ન્યાયાધીશ સાહેબ ફે
 તેહઅલીએ તેને પોતાની પાસે બોલાવ્યો અને તેની શુ ફે
 રીયાદ હતી તે પુછ્યું પોતાના છોકરાના આવી રીતે થયલા
 ખુનથી તે દીવાના જેવો બની ગયો હતો અને પોતે શુ બો
 લે છે ને શુ નહીં તેનું પણ તેને જ્ઞાન નહોતું તેની રી
 ફરીયાદ છે એમ જ્યારે ન્યાયાધીશ પુછ્યું, ત્યારે તેણે આ
 પ્રમાણે જવાબ આપ્યો તે બોલ્યો સાહેબ—સાહેબ, તમારા
 છોકરાને મારા છોકરાએ મારો નાખ્યો ન્યાયાધીશ સાહેબ
 સાબલી ગુસ્સેતો થઈ ગયા પણ જ્યાં ઇનસાફ કરવા બેઠા
 ત્યાંનો ઇનસાફ થવો જોઈએ તેથી બોલ્યા—‘ મલુકચંદ શે
 ઠ, આ સાબળીને હું ઘણાજ દસગીર છું પણ તમે જાણો
 છોકરો, ખુનનો ખદલો ખુનથીજ મલવો જોઈએ મારે હું ત
 મારા છોકરાને ફાંસીની સજા કરૂં છું આ સાબળીને મલુક
 ચંદનો પોતાને ઇનસાફ મળેલો સમજ્યો પણ જ્યારે ખરોખ
 ર વીચાર કર્યો ત્યારે માલમ પડ્યું કે, અહીંતો ખધું ઊંધું
 બોલાઈ ગયું છે અને તેથી તે બોલ્યો—‘ સાહેબ ક્ષમા કરો
 મારા બોલવામાં ભુલ થઈ છે મારા એક છોકરા ઠાઠ
 લાઈનું ખુન તમારા દીકરા ત્રીસમારખાએ કર્યું છે અને તેને
 તમારા બોલવા પ્રમાણે ફાંસીની સજા થવીજ જોઈએ આ
 સાબળીને ન્યાયાધીશે કહ્યું વારુ શુ થઈ ગયું ? મારો છોકરો
 હાથ કે પછી કોનો હાથ પણ મારેતો ખરો ઇનસાફ કરવો
 જોઈએ તેથી હું ખરોખર ઇનસાફ કરીશ ન્યાયાધીશ સાહે

એ પોતાનું ચક્ર ફેરવું મલુકચદને તેની ઉપર વિશ્વાસ ન
 હોવાથી તે બુમ બરાડા પાડવા લાગ્યો કે હમણા ને હમણા
 ઈતસાદ કરે આથી સાહેબને ઘણાજ ગુસ્સો લાગ્યો અને
 તેથી સીપાઈઓને હુકમ કર્યો કે સાહુકારને બહાર કાઢો સી
 પાઈઓ ઘડકા મારીને સાહુકારને બહાર લઈ જવા માડ્યો
 ત્યારે તે સાહુકાર દીવાના જેવો બની ગયો અને મોઢામા
 થી ગાળો કાઢવા લાગ્યો હવે ન્યાયાધીશ સાહેબ ફતેહ અ
 લીથી ન ખમાયું અને તેથી સાહુકારને તરણ માસના સ
 ખત કેદખાનુ અને ૧૦૦૦ રૂપીઆના દંડની સજા ફરમા
 વી ગરીબ બીચારો સાહુકાર! છોકરાના છોકરાએ ખીચો
 અને વલી ઉપરથી તરણ માસ કેદખાનુ અને હજાર રૂપી
 આ દંડ નશીબ તારા! જ્યારે તરણ મહીને બદીખાના
 માથી છુટ્યો ત્યારે ઈતસાદ મેળવવા ફરીથી એજ ફતેહ અલી
 ન્યાયાધીશ આગલ ગયો. ન્યાયાધીશે તેને કહ્યું કે મેં એ
 વાતની તપાસ કરીતો માલમ પડે છે કે, રસ્તામા કલ્થઓથતા
 મારા છોકરાને તારા છોકરાએ માર્યો અને તારો છોકરો આ
 પધાર્ત કરીને મરી ગયો તારી આવી ફરદશા તરફ નજર
 કરતા મને ઘણીજ દયા આવે છે અને તેથી તને માત્ર
 ૧૦૦૦ રૂપીઆના દંડની સજાકરૂ છું

સાહુકારનેતો આ દાઝયા ઉપર દાબ થયું તે ત્યાથી
 મુઝો મુઝો ચાલતો થયો બીજે દીવસે ત્યાના રાજાને એક
 અરજ આપી આ રાજા અદલ ઈતસાદી હતો, તેણે તર

તજ ન્યાયાધીશ સાહેબ ફતેહ અલીને બોલાવી મગાવ્યા અ
 ને બેઠ પક્ષના સાક્ષીઓ બધને ઇનસાફ આપ્યા રાજ બો
 લ્યો—શાક્ષી ઉપરથી સાબે થાય છે કે ફતેહ અલી ન્યાયાધીશ
 ના છોકરા તીસમારખાએ ગાંડીઆ સાહુકાર મલુકચ દના
 છોકરા ડાહ્યાબાઈનુ પુન કર્તુ હતુ, અને તથી તેને શીક્ષા મ
 લવી નેઈએ અને હુ તેને ફાસોની સજા કર છુ બીબુ
 આ ફતેહ અલી મોટો ન્યાયાધીશ હતા તેની ખરી ફરજ
 એ હતી કે ખરી તપાસ કરી ગુનેગારને શીક્ષા કરવી પણ
 એણે પોતાના છોકરા તરફ પક્ષપાત કરીને તેને કાઈ સજા
 ન કરતા સાહુકારને તરણ માસ કેદખાનુ અને બે હજાર
 રૂપીઆ દડની સજા કરી આ ઇનસાફ તદન ખોટો હોવા
 થી અને ન્યાયનો ખુરશીએ બેસી બીજા કોઈ એવુ કામ
 ન કરે તેટલા માટે ફતેહ અલીને સાત વરસના કેદખાના
 અને પાચ હજાર રૂપીઆ દડની સજા કર છુ અને તે
 માથી ચાર હજાર રૂપીઆ સાહુકારને તેના થયલા નુકશાન
 ના બદલામા મળે

આવોઅદલ ઇનસાફ થાજ સીપાઈઓએ ફતેહઅલીને
 તીસમારખાને વકલ્યા અને કેદખાનામા લઈગયા બોલે દિ
 વસે તીસમારખાને ફાસી લઈ ગયા, જયા તે ફાંસીના માથ
 ડા ઉપર ઉભો થઈને આ પ્રમાણે બોલ્યો—ભાઈઓ હવે મને
 સાગી બુધ્ધી આવે છે થોડા વખતમા મારો જીવ નીકળી
 જશે અને તેની અગાઉ મારે જે થોડુ ઘણુ બોલવુ છે તે

હું બોલું અને તમે ધ્યાનથી સાંભળશો. એવી આશા છે માબાપો પોતાના છોકરાઓને સુધારવાને બદલે તે જેમ કરે છે તેમ કરવા દે છે અને તે તેથી છોકરાઓ સ્વછંદી બની મરણ પ્રમાણે વરતે છે તો તેની કોઈ દીનસે મારા જેવા હાલત થાય છે મારો બાપ ન્યાયાધીશ હતો અને તેથી હું એમજ ધારતો હતો કે, મને પુછનાર કોણ છે મારા મા બાપે અને સારી કેલવણી આપી સત્યની રીતોએ ચાલતા તો ખબર હતે તો હું આજે આની હાલત પામત નહીં બીજી અતીશય લાડથી માબાપો છોકરાઓને બગાડે છે અને તેથી એકાદ જુદાં મારા જેવી દશા થાય છે માટે માબાપોની ફરજ છે કે તેમણે પોતાના બાળકોને અતીશય લાડ લડાવવા નહીં

આટલું બોલી ત્રીસમા અખા ચુપ થઈ ગયો અને પછી તેને શસી દીવી.

સમાપ્ત,

જાહેર ખખર

હું ડી ગણી ત.

વીલાયતની હુડીના હિસાબની ચોપડી.

શિક્ષીંગ ૧-૪૧ થી તે ૧-૫૧ સુધી.

ટેક્સ્ટ—પારસી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાથી મળશે

કીમત આના ચાર

